

jaarplan 2011

**archieffwerking met betrekking tot het culturele architecturale
erfgoed**

CentrumVlaamseArchitectuurarchieven

Antwerpen, 7 juni 2013

0. Inleiding

Het actieplan 2010 en de daaraan gekoppelde begroting is gemaakt op basis van de missie en de daarmee verbonden strategische en operationele doelstellingen zoals gedefinieerd in het Beleidsplan 2008-2012. De missie van het CVAa bestaat eruit ten dienste te staan van al wie met privaatrechtelijke architectuurarchieven in Vlaanderen te maken heeft. Daartoe wil het CVAa:

- kennis en expertise over architectuurarchieven opbouwen en verspreiden
- als archiefcoördinatiecentrum een platform bieden voor overleg, kennisuitwisseling en aanspreekpunt zijn
- een gedifferentieerd publiek sensibiliseren voor het belang van architectuurarchieven als collectief erfgoed
- een duurzame bescherming voorzien voor architectuurarchieven die dreigen verloren te gaan.

Deze vier aspecten van de missie van CVAa zijn in het beleidsplan geplaatst binnen de context van de veldanalyse uit 2005-2006 van architectuurarchieven in Vlaanderen. Uit deze confrontatie zijn vijf grote beleidsuitdagingen afgeleid:

1. Collectieplan Architectuurarchieven Vlaanderen
2. Het bewaren van architectuurarchieven
3. Expertisecentrum uitbouwen
4. Coördinatiefunctie in functie van integratie van de sector
5. Sensibilisatie en communicatie over het cultureel erfgoed m.b.t. architectuur

Zoals in de voorbije jaren heeft het CVAa voor 2011 de acties zo gekozen, dat ze verschillende deelaspecten van zijn werking opladen. Deze integrale benadering laat toe om mensen en middelen zeer efficiënt in te zetten. Zo zal in 2011 een belangrijke inhoudelijke klemtoon liggen bij de archieven van de onderwijsinstellingen voor architectuur. Het onderzoek naar de inhoud, bewaarcondities, toegankelijkheid en de toekomst van deze archieven zal gevaloriseerd worden in het Collectieplan Architectuurarchieven Vlaanderen. Tegelijkertijd zal het de coördinatiefunctie van het CVAa versterken en zal het CVAa expertise opbouwen rond het behoud en beheer van een specifiek type architectuurarchief. Tot slot zal het CVAa deze kennis valoriseren in een publieksproject (website, studiedag of publicatie) zoals het ook in het verleden deed wanneer het in de diepte rond een thema werkte (wederopbouw, Renaat Braem, ...). Eenzelfde integrale benadering zal aangewend worden voor de ondersteuning van lokale partners bij het genereren van mondelinge bronnen over architectuur van de naoorlogse periode, een tweede inhoudelijke klemtoon in de werking van het CVAa in 2011. Tot slot betekent het uittekenen van bewaarstrategieën voor digital born architectuurarchieven een derde belangrijke inhoudelijke klemtoon in 2011.

2011 wordt een zeer bijzonder jaar voor het CVAa. De organisatie zal de lijnen die het in het verleden uitzette, continueren. Tegelijkertijd zullen nieuwe pistes worden uitgedacht opdat een werking op Vlaams niveau over het cultureel erfgoed van de gebouwde omgeving en het ontwerp een positie verwerft in de erfgoedsector die zich uittekent binnen het kader van het Cultureel Erfgoeddecreet. Een tweeledige verbreding dient zich aan: van architectuur naar de gebouwde omgeving en het ontwerpproces, en van archieven naar cultureel erfgoed. Het CVAa zal de voorbereidingen treffen voor een nieuw expertisecentrum dat dit brede werkterrein zal bespelen, en zal zichzelf hiertoe diepgaand herdenken en transformeren. De brede erfgoedgemeenschap met betrekking tot het roerend erfgoed van de gebouwde omgeving (lokale erfgoedspelers, onderzoekers, archiefvormers, educatieve spelers, gebruikers, ...) die in het najaar van 2010 uitvoerig geconsulteerd wordt, zal in 2011 nauwer bij de werking van het CVAa worden betrokken, wat een belangrijk aspect van de coördinatiefunctie van het CVAa in 2011 zal uitmaken.

1. Collectieplan Architectuurarchieven Vlaanderen

In 2008 werd een methodologie ontwikkeld voor het Collectieplan Architectuurarchieven Vlaanderen door een vergelijkend internationaal en sectoroverschrijdend onderzoek. Aan de methodologie werd een databank gekoppeld die fungeert als het centrale instrument van de inhaalslag van architectuurarchieven. In 2009 en 2010 nam de aanvulling van de databank aanzienlijke tijd van de CVAa-medewerkers in beslag, zodat tegen het eind van 2009 ruim 1800 records van architecten, architectuurverenigingen, -onderwijsinstellingen en bouwbedrijven in de databank waren opgenomen. Uit de databank worden lijsten getrokken (per archiefonderwijsinstelling, per periode, per geografisch gebied, ...) die richtinggevend zijn in de zoektocht naar archiefmateriaal van architecten. Het CVAa zet vooral in op de registratie in de databank (en in Odis en Archiefbank Vlaanderen) van dit cultureel erfgoed.

De voorgaande werkjaren leerden dat een thematische aanpak voor de uitwerking van het Collectieplan Architectuurarchieven Vlaanderen, de meest vruchtbare is. De verklaring hiervoor is meerledig. Een thematische benadering laat de medewerkers van het CVAa toe om zich in bepaalde aspecten van het architecturaal cultureel erfgoed te verdiepen, zowel naar inhoud als naar netwerking en activering van de erfgoedgemeenschap. Deze specialisatie rond afgebakende thema's rendeert op het vlak van prospectie, registratie en overdrachten van architectuurarchieven. Bovendien kan er gericht naar lokale erfgoedorganisaties, archiefvormers en geïnteresseerden gecommuniceerd worden, wat bijkomende resultaten op het vlak van erfgoedbeheer oplevert. Daarbij laat een thematische benadering toe om canonverbredend te werken, een van de grote aanbevelingen uit de veldanalyse die de eerste beleidsperiode van het CVAa is opgestart en die dankzij het systematisch bijhouden van een databank architectuurarchieven in Vlaanderen, wordt gecontinueerd.

In 2011 zal het CVAa thematisch inzetten op de archieven van de onderwijsinstellingen voor architectuur en vormgeving. Hierdoor komen personen in beeld die een belangrijke stempel drukten op de evolutie van de architectuur en het vakgebied in Vlaanderen, maar die vaak ondergesneeuwd raakten in de canon van de architectuurgeschiedenis doordat ze niet steeds grote bouwmeesters waren in kwantitatieve of kwalitatieve termen. Een tweede reden om in te zetten op de archieven van de onderwijsinstellingen voor architectuur, is dat vele van deze instellingen momenteel met verbouwingen of fusies worden geconfronteerd, waardoor het CVAa regelmatig de vraag krijgt om advies te verlenen over de waarde van het archief en de wenselijke toekomst ervan. Om op dergelijke vragen een goed beargumenteerd advies te kunnen formuleren, heeft het CVAa meer inzicht nodig over de inhoud en het cultureel belang van deze archieven. Een tweede thematische insteek is gekoppeld aan een project Oral History en architectuurarchieven dat in 2010 is opgestart met lokale architectuurverenigingen en dat vanaf 2011 op kruissnelheid zal komen. Het opzet van het project bestaat eruit dat het CVAa samen met de deelnemende lokale architectuurverenigingen een aantal architecten die actief waren in de eerste naoorlogse periode (jaren 1950-70) zal interviewen, het archief zal opsporen en naar waarde zal schatten en eventueel een traject voor overdracht en bewaring zal uitstippelen.

Evenals in de voorgaande jaren blijft naast deze thematische werking een sterke alertheid in het veld om op 'ad hoc' situaties en urgenties te reageren.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe, Eva Van regenmortel, Annelies Nevejans

2. Het bewaren van architectuurarchieven

In het Collectieplan zet het CVAa hoofdzakelijk in op registratie. Dit belet niet dat het centrum jaarlijks verschillende overdrachten van architectuurarchieven initieert of begeleidt. Het merendeel van deze overdrachten vindt plaats doordat het CVAa wordt gecontacteerd door archiefvormers of hun nabestaanden, niet gespecialiseerde beheerders van architectuurarchieven of onderzoekers. Om deze dynamiek te bestendigen, blijft het CVAa inzetten op het bewustmakingsproces bij archiefbeheerders en –vormers voor het cultureel belang van architectuurarchieven. Op congressen, via lezingen, bezoeken, oproepen op diverse websites, ... worden lokale archiefbeheerders aangesproken en overtuigd van de maatschappelijke waarde van architectuurarchieven.

Daarnaast voorziet het CVAa een bedrag voor de tijdelijke huur van depotruimte in zijn begroting. Deze oplossing ziet CVAa als een noodoplossing wanneer voor archieven geen onderkomen kan worden voorzien op korte termijn. Deze oplossing is echter steeds tijdelijk, en vraagt een reservatie van een budget in de begroting dat is gebaseerd op een marktonderzoek van de archivaris van het CVAa.

Samenvattend stellen we in 2011 volgende acties voor die het duurzaam bewaren van architectuurarchieven bevorderen:

1. Het CVAa zal steeds streven naar overdracht van opgespoorde of aangeboden architectuurarchieven naar bestaande kwalitatieve bewaarplekken, met aandacht voor zoveel mogelijk concentratie om professionalisme te bevorderen, en met mogelijkheid tot 'uitwijken' naar nooddepot voor urgente gevallen.
2. Het CVAa zal bewaarinstellingen die niet gespecialiseerd zijn in architectuurarchieven, blijvend stimuleren en aanzetten tot de opname van architectuurarchieven in hun collectie.
3. Door een thematische aanpak van het Collectieplan Architectuurarchieven Vlaanderen zal het CVAa de verdere afstemming van het bewaarbeleid in het veld bevorderen. In 2011 zal deze integratie van het veld vooral betrekking hebben op de archieven bij onderwijsinstellingen voor architectuur en vormgeving.
4. Het CVAa zet sterk in op de registratie van architectuurarchieven door vanuit zijn databank gegevens in Archiefbank Vlaanderen via Odis in te voeren.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe, Eva Van Regenmortel, Annelies Nevejans

3. Expertisecentrum voor architectuurarchieven

A. Digitalisering

In 2009 werd ism. het VAI een pilootproject opgestart om de duurzame bewaring van *digital born* architectuurarchieven te verzekeren. Het project resulteerde in een e-depot waarin een beperkte architectuurcollectie wordt bewaard, namelijk het archief van het Jaarboek Architectuur Vlaanderen. In 2010 werd dit project verder uitgewerkt en verfijnd. In overleg met de sector werd beslist dat de rol van het CVAa eruit moet bestaan in te zetten op bestandsformaten en metadata voor architectuurarchieven. De acties van 2011 staan volledig in het teken van de uitwerking van eerste oplossingen voor deze complexe vraagstukken. Een survey bij architectenbureau's, opgestart in het najaar van 2010, zal afgewerkt worden. Daaruit zullen volgende problematieken in kaart worden gebracht en worden onderzocht naar mogelijke oplossingen:

- o ordening, bewaarcondities, bestandsformaten, hard- en software van architectuurarchieven bij hedendaagse architectenbureau's,

- de koppeling van analoge en digitale bestanden in architectuurarchieven in functie van ontsluiting,
- de implementatie van internationale standaarden voor beschrijvende metadata voor architectuurarchieven,
- en de bewaring van een privaat architectuurarchief in het e-depot van VAI/CVAa.

Het CVAa zal over de resultaten van het digitale project uitgebreid communiceren met de (erfgoed/architectuur)sector. In dit kader blijft het CVAa zijn actieve rol in de stuurgroep van Archipel opnemen.¹ Daardoor zal het CVAa niet alleen zijn ervaringen kunnen delen, het thema 'architectuur' op de agenda van Archipel zetten, maar ook de beslissingen omtrent zijn eigen digitaal depot steeds nemen in het licht van compatibiliteit met andere digitale projecten in Vlaanderen.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Annelies Nevejans

B. Mondelinge geschiedenis en architectuurarchieven

Voor de interpretatie, ontsluiting en opsporing van architectuurarchieven betekent mondelinge geschiedenis een belangrijke hulpwetenschap. Ten eerste zijn analoge en digitale documenten in architectuurarchieven vaak moeilijk te interpreteren zonder diepte-interviews af te nemen van de archiefvormer, zijn nabestaanden, opdrachtgevers of (ex-)medewerkers. *Oral history* kan daarbij unieke historische bronnen genereren die de context waarin het archief ontstond, kan helpen reconstrueren. In het geval van architectuurarchieven zijn deze diepte-interviews vaak de enige restanten van bepaalde (delen van) architectuurarchieven.

In 2010 stelde het CVAa een modelvragenlijst op voor interviews met nog levende architecten. Daarnaast maakte het een internationaal vergelijkend onderzoek naar *best practices* op het vlak van *oral history* en de gebouwde ruimte. De resultaten hiervan werden samen met de modelvragenlijst voorgesteld aan het overlegplatform lokale architectuurverenigingen, dat door het VAI wordt geïnitieerd en gecoördineerd. Een aantal van de deelnemende organisaties van dit platform besloot een projectmatige werking op te zetten rond mondelinge getuigenissen van de naoorlogse architecten in hun werkgebied. De concrete begeleiding van deze lokale spelers zal het CVAa in 2011 verder op zich nemen. Het zal daarbij:

- 1) ondersteuning bieden bij het personaliseren van de vragenlijst
- 2) ondersteuning bieden bij de verwerking van de gegevens
- 3) een uniforme ontsluiting voorzien
- 4) ondersteuning bieden bij de keuze van de respondenten
- 5) ondersteuning bieden bij het opzetten van publieksevenementen met de resultaten
- 6) het luik 'archieven' bij de interviews op zich nemen en opvolgen: steeds voor ogen houden dat de archieven van deze architecten in beeld komen bij de mondelinge projecten, zodat de informatie gevaloriseerd kan worden in het

¹ Archipel vertrekt vanuit de vaststelling dat in Vlaanderen een duurzame digitale archiefinfrastructuur nodig is om de problematiek van digitale archivering structureel aan te pakken. Daarenboven veronderstelt dit project dat in de ontwikkeling van deze infrastructuur een belangrijke rol is weggelegd voor actoren in het domein van de kunsten, het cultureel en wetenschappelijk erfgoed en het onderwijs. In dit onderzoeksproject willen we nagaan wat het concreet betekent om binnen een gedecentraliseerde Vlaamse digitale archiefinfrastructuur een duurzaam digitaal archief van diverse (complexe) digitale en multimediale objecten te implementeren (<http://www.archipelproject.be/content/het-audiovisueel-archief-de-21e-eeuw>).

Collectieplan Architectuurarchieven Vlaanderen, Odis en
Archiefbank Vlaanderen

Uitvoering: Sofie De Caigny

Naast deze specifieke projectwerking rond mondelinge geschiedenis en architectuur, zal het CVAa zijn expertise inzake mondelinge geschiedenis inzetten bij:

1. Het Collectieplan Architectuurarchieven Vlaanderen: Van architectuurarchieven die het CVAa op het spoor komt in functie van het collectieplan, zal het steeds een diepte-interview afnemen van nabestaanden van de archiefvormer of van de architect zelf.
2. De inventarisatie en ontsluiting van het archief van Maarten Van Severen, een project van The Maarten Van Severen Foundation. Net zoals in 2009 en 2010 zal het CVAa het project steunen door informatie en kennis over materiële zorg, beschrijving, inventarisatie en ontsluiting te delen en door op gepaste tijden de voortgang van de inventarisatie van het archief van Maarten Van Severen mee te sturen. Op het vlak van mondelinge geschiedenis zal het CVAa ondersteuning bieden om de interviews die met oud-medewerkers, opdrachtgevers en partners van Maarten Van Severen worden afgenomen, op een wetenschappelijk verantwoorde manier te laten plaatsvinden. Het is evenwel op het moment dat dit jaarplan 2011 wordt geschreven, onduidelijk of The Maarten Van Severen Foundation voldoende middelen zal vinden om het project te voltooien.

Uitvoering: Eva Van Regenmortel

C. Focus Architectuurarchieven

De Focus-reeks biedt een antwoord op de gefragmenteerde bewaring die eigen is aan het Vlaamse landschap van architectuurarchieven en vormt een essentieel platform voor verdere ontsluiting of onderzoek. Tegelijkertijd wil de reeks de kennis over het architecturale erfgoed toegankelijk maken voor en de culturele rijkdom en diversiteit van architectuurarchieven tonen aan een breed publiek. De reeks heeft intussen zijn waarde als onderzoeksinstrument en als belangrijk middel voor de sensibilisering over het belang van architectuurarchieven bij het bredere publiek bewezen. Verschillende archief- en erfgoedinstellingen vroegen of zij in de reeks kunnen publiceren. Het CVAa kan slechts ingaan op deze vragen indien de partners zelf ook een deel van de productiekosten kunnen inbrengen.

In 2010 zijn gesprekken gevoerd om de samenwerking tussen het CVAa en The Maarten Van Severen Foundation te valoriseren door een oeuvrecatalogus Maarten Van Severen uit te geven in de reeks Focus Architectuurarchieven. Het CVAa onderzoekt momenteel met The Maarten Van Severen Foundation of er een externe uitgever kan worden gevonden die de uitgave mee kan ondersteunen.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Eva Van Regenmortel

Daarnaast is er ook de noodzaak om het archief van de architectuuronderwijsinstellingen beter te bewaren en te ontsluiten. In het kader hiervan zoekt het CVAa naar een mogelijke publicatie van de onderzoeksresultaten in de Focusreeks. Ook hiervoor worden gesprekken met uitgevers gevoerd.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe

D. Internationale kennis en expertise opbouwen en verspreiden

Het CVAa is ingebed in een internationaal netwerk van archief- en expertisecentra voor architecturaal roerend erfgoed. Het CVAa zal de internationale debatten, congressen en ontwikkelingen nauwgezet

op zijn [website](#) plaatsen zodat elke geïnteresseerde in Vlaanderen hier een snelle toegang toe kan hebben. Verder zal het CVAa in de ArchitectuurActueel (de nieuwsbrief van het VAI) en in Arts Flanders (internationale nieuwsbrief van de kunstesteunpunten) berichten over belangwekkend internationaal nieuws over architectuurarchieven. Het CVAa is actief lid van ICAM (International Confederation of Architectural Museums), waaruit het verschillende bilaterale samenwerkingen heeft opgebouwd, oa. met de Cité de l'architecture et du patrimoine, NAI, DAM, Daarnaast zijn er andere architectuurhistorische en architecturale netwerken waaraan het CVAa op structurele of projectmatige basis participeert, namelijk:

- Voor het [project e-depot](#) is er een zeer nauwe samenwerking met het NAI (Nederlands Architectuurinstituut), en zal er worden samengewerkt met de Cité de l'architecture et du patrimoine, het Archivio Progetti in Venetië en het Archivio del moderno van de Università della Svizzera italiana.
- Het CVAa fungeert samen met dr. Inge Bertels (Universiteit Antwerpen en Vrije Universiteit Brussel) als aanspreekpunt voor de items over België voor de nieuwsbrief van EAHN (European Architectural History Network). In dat kader verzorgt het CVAa de aanlevering van nieuwsitems over architectuurgeschiedenis en -archieven die vervolgens internationaal worden verspreid.
- Via het platform van de [Adviesraad](#) brengt het CVAa in de vorm van vergaderingen, werkbezoeken en workshops specialisten samen uit de verschillende sectoren die in aanraking komen met architectuurarchieven (archiefvormers, -bewaarders en -gebruikers). Evenals in de voorbije jaren zal het CVAa dit platform gebruiken om specialisten op internationaal niveau uit te nodigen om workshops te geven en met de Vlaamse specialisten in discussie te gaan.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe, Eva Van Regenmortel, Annelies Nevejans

E. Adviesverlening

Het CVAa krijgt jaarlijks een honderdtal adviesvragen van architecten, diensten van overheden, studenten, onderzoekers, archiefbeheerders, restaurateurs en andere geïnteresseerden in architectuur(geschiedenis) over de bewaring, toegankelijkheid en het al dan niet vernietigd zijn van architectuurarchieven. Daarnaast stellen veel mensen vragen over waar informatie over architecten is te vinden. Deze adviesverlening beschouwt het CVAa als een van zijn basisopdrachten waarvoor ook in 2011 het personeel de nodige tijd zal vrijmaken. Het CVAa bundelt adviesvragen die regelmatig terugkomen in F.A.Q.'s of in de toolbox op zijn website.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe, Eva Van Regenmortel, Annelies Nevejans

4. Coördineren: platform en partnerships

A. Adviesraad

Sinds zijn oprichting heeft het CVAa een informele adviesraad waarin specialisten uit het veld (onderzoekers, docenten, archiefbeheerders, restaurateurs, architecten, ...) met elkaar overleggen over specifieke thema's die betrekking hebben op architectuurarchieven. Het CVAa wil door het specifieke programma van de adviesraad dit forum op verschillende niveaus inzetten voor het veld van architectuurarchieven in Vlaanderen, namelijk:

- (internationale) expertise kenbaar maken aan de specialisten in Vlaanderen en vice versa
- reflectiekader en feedback voor de werking en projecten van het CVAa
- convergerende dynamiek in het veld van architectuurarchieven in Vlaanderen bewerkstelligen (registratie, beschrijving, ...) door integratie van kennis.

- met het oog op de toetreding tot het Cultureel Erfgoeddecreet zal het CVAa een diepgaande discussie voeren binnen de adviesraad over de toekomst van het cultureel erfgoed m.b.t. de gebouwde omgeving. Bovendien zal het met het oog op de verbreding die dit zal genereren, een nieuwe formule voor de adviesraad moeten introduceren. De transformatie van de adviesraad in functie van een nieuw expertisecentrum rond het roerend erfgoed van de gebouwde omgeving, zal een belangrijk agendapunt zijn voor de adviesraad in 2011.

Uitvoering: Sofie De Caigny

B. Coördinatie binnen het kader van het Collectieplan

Het CVAa coördineert de inhaalslag verwerving architectuurarchieven en overlegt daarvoor op regelmatige basis met specialisten van bewaar- en onderzoekinstellingen. Dit geldt niet alleen voor het opstellen van prioriteitenlijsten, maar evenzeer voor het onderbrengen van de archieven bij bestaande bewaarinstellingen. In 2011 zal er vooral met lokale architectuurorganisaties worden overlegd in het kader van het project over *oral history* en architectuur. Dit project zal ook steeds het archief van de betrokken architecten in beschouwing nemen, wat zal leiden tot registratie en mogelijk ook tot archiefoverdrachten op lokaal of landelijk niveau.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe, Eva Van Regenmortel, Annelies Nevejans

C. Coördinatie binnen het kader van de transformatie van de werking vanaf 2012

Binnen het Cultureel Erfgoeddecreet kunnen expertisecentra die op landelijk niveau opereren structureel ondersteund worden door de Vlaamse Gemeenschap. Het CVAa ziet in deze mogelijkheid een kans om zijn werking te opnieuw te definiëren en een dienstverlenende rol te kunnen spelen voor een bredere erfgoedgemeenschap. De verbreding en transformatie zou zich als volgt voltrekken: van architectuur naar de gebouwde omgeving, en van archieven naar cultureel erfgoed. Het expertisecentrum wil op die manier een grote verantwoordelijkheid opnemen voor het cultureel erfgoed met betrekking tot de gebouwde omgeving, en dit zeer breed geïnterpreteerd: van stoel tot stad. Daarbij komt ook het cultureel erfgoed van actoren in de sector van vormgeving, meubelbedrijven, productontwikkeling en het bouwbedrijf in het vizier.

De geschiedenis van het ontwerp van onze leefwereld heeft een sterk maatschappelijk belang en een hoge culturele waarde. De omgeving is immers het resultaat van een eeuwenlange evolutie die brede maatschappelijke tendensen uit het verleden afspiegelt. Net als de maatschappij zelf is de gebouwde omgeving permanent in verandering, en is ze het resultaat van een complexe en gelaagde geschiedenis waarbij diverse actoren betrokken zijn, waaronder:

- Private actoren als bouwbedrijven, aannemers, ingenieurs, architecten, vormgevers, meubelbedrijven, actoren in de sector van het interieur (gaande van commerciële actoren die interieurproducten aanbieden tot woonopvoedende instanties als tijdschriften en bouwbeurzen, landschapontwerpers, monumentenverenigingen en heel uiteenlopende bouwheren (van de particuliere bouwheer tot een grote onderneming of projectontwikkelaar), beroepsverenigingen voor architectuur, belangenbehartigers voor het bouwbedrijf, ...
- Semi-publieke actoren waaronder huisvestingsmaatschappijen, onderwijsinstellingen, vervoersmaatschappijen als De Lijn, NMBS en uitbaters van luchthavens, intermediaire organisaties als Design Vlaanderen, woonopvoedende organisaties, bouwbeurzen, ...
- Publieke actoren zoals de diverse overheden, administraties monumenten- en landschapszorg, Bruggen en Wegen, ruimtelijke ordening, de Vlaams Bouwmeester, de Stadsbouwmeester, woon- en stedenbeleid, ...
- Tot slot heeft ook een grote groep 'culturele' en 'educatieve' actoren een indirecte invloed op de gebouwde omgeving. We denken onder andere aan lokale architectuurverenigingen, tentoonstellingsmakers, het Vlaams Architectuurinstituut, uitgevers, onderwijsinstellingen, sensibiliserende en informerende instanties als architectuurtijdschriften en -websites, musea voor vormgeving en sierkunst,

Het cultureel erfgoed dat bij deze spelers wordt bewaard, door hen wordt gegenereerd en gebruikt, is even rijk als divers. Dit erfgoed laat toe de (historische) betekenislagen van de ruimte zichtbaar te maken, te onderscheiden, te begrijpen en te verklaren. Het roerend erfgoed zit vervat in archieven, immaterieel erfgoed, objecten en documentaire collecties.

Het CVAa zal de eerste jaarhelft van 2011 de beleidsplanning van het nieuwe expertisecentrum afronden (indienen van het plan bij de Vlaamse Gemeenschap: 1 april 2011). Het plant daartoe in februari 2011 op een groot overleg met de brede sector het beleidsplan te presenteren waarna de conclusies van het overleg met de sector verwerkt zullen worden in het beleidsplan. In het najaar zal het de intensieve contacten die het met de diverse erfgoedspelers (gebruikers, vormers, beheerders) heeft, blijven onderhouden (in de vorm van platforms, projectvoorstellen, ...) opdat de toekomstige verbreedde werking van het expertisecentrum vloeiend kan starten vanuit de werking van het huidige CVAa.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe, Eva Van Regenmortel, Annelies Nevejans

D. Coördinatie en partnerships binnen projecten

Op projectmatige basis werkt het CVAa samen met verschillende partners. Op die manier kan de kennis en ervaring van de verschillende betrokkenen zich verspreiden in het gefragmenteerde erfgoedveld van architectuurarchieven.

- Mapping en optimalisatie collecties Belgische architectuurtijdschriften

Reeds sinds 2008 nam het CVAa het op zich om de verschillende beheerders van collecties architectuurtijdschriften samen te brengen en te enthousiasmeren voor een gezamenlijke inspanning die de duurzame bewaring van architectuurtijdschriften zou bevorderen. In 2009 leidde dit tot een actualisering van de bezitsgegevens van de deelnemende bibliotheken, het vervolledigen van de collecties door ruilacties, een verbeterde toegang door de actualisatie van de on-line databank Antilope en een grondig evaluatierapport dat de basis vormt voor een verdere samenwerking. In 2010 zijn de resultaten van dit project gecommuniceerd aan de sector en werd aangevangen met een nieuw project. De basisgroep van bibliotheken is dezelfde gebleven, maar werd uitgebreid met enkele Franstalige en federale bibliotheken om de slaagkans te vergroten van de collectievollediging. In 2011 zal deze groep blijven verder werken aan een beter beheer van architectuurtijdschriften. Onder andere deelname aan Europeana staan op het programma, met een pilotproject waarbij tijdschriften over art nouveau architectuur zullen worden gedigitaliseerd en geëxcerpeerd. Op die manier zullen de inspanningen van de voorbije jaren resulteren in de digitale ontsluiting van een aantal kwetsbare want vaak geconsulteerde architectuurtijdschriften.

Uitvoering: Ellen Van Impe

- Archief Maarten Van Severen

Het CVAa blijft een actieve rol spelen in de stuurgroep die de inventarisatie van het archief van Maarten Van Severen begeleidt. Het zal deze rol blijvend opnemen, en de kennis die het van hieruit opdeed ook inzetten voor het ontwikkelen van een toekomstplan voor designerfgoed.

Uitvoering: Eva Van Regenmortel, Annelies Nevejans

- European Architectural History Network

CVAa is samen met dr. Inge Bertels (Universiteit Antwerpen en Vrije Universiteit Brussel) partner voor de invoer van data over architectuurhistorische publicaties en evenementen in Vlaanderen en België.

Uitvoering: Ellen Van Impe, Annelies Nevejans

- Leeszaal Campus deSingel

Samen met deSingel internationale kunstcampus, de bibliotheek van de Artesis Hogeschool – Koninklijk Conservatorium en het VAI is het CVAa partner van de gezamenlijke leeszaal voor de kunstcampus. Dit project zal de visibiliteit van het CVAa, en dus van architectuurarchieven, op de kunstcampus vergroten. Daarnaast zal het de advies- en informatieverstrekkende rol van het CVAa op een eenvoudigere wijze organiseren. Inhoudelijk zal het CVAa in de leeszaal rond bepaalde thematische accenten aspecten van architectuurarchieven tonen aan een breed publiek. Zo zullen de resultaten van het traject mondelinge geschiedenis en architectuurarchieven, en van het project rond de archieven van onderwijsinstellingen, getoond worden op de kunstcampus.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Annelies Nevejans

- Erfgoeddag

Onder het jaarthema 'Armoede troef' wil de Erfgoeddag het cultureel erfgoed van armoede in de kijker plaatsen. Sinds de negentiende eeuw wordt de huisvesting van de armere bevolkingsgroepen in België door beleidsmakers en architecten ter harte genomen. Vanuit uiteenlopende ideologieën worden verschillende oplossingen voor het probleem voorgesteld, die hun weerslag vinden in de archieven van huisvestingsmaatschappijen en architecten. Bij het schrijven van dit actieplan tast het CVAa de mogelijkheden af om met een lokale partner het heel rijke cultureel erfgoed van de sociale huisvesting centraal te stellen op de erfgoeddag, zondag 1 mei 2011.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe

E. Website

Het CVAa beschikt over een website die toelaat op een eenvoudige manier pagina's toe te voegen, nieuwsitems te actualiseren enzovoort. Deze website gebruikt het om kennis te delen (o.a. door een toolbox), nieuws te melden en allerhande informatie over architectuurarchieven kenbaar te maken. Partners kunnen de website als informatiekanaal gebruiken, onderzoekers vinden er allerhande informatie over architectuurtijdschriften, architectuurarchieven, congressen, publicaties, informatie-websites, etc. In 2011 zal de dagelijkse actualisering van de website evenals de voorbije jaren een belangrijk aspect van de werking van het CVAa uitmaken.

Uitvoering: Ellen Van Impe, Annelies Nevejans

5. Sensibiliseren en communicatie rond cultureel erfgoed m.b.t. architectuur

A. Het sensibiliseren van verschillende doelgroepen is een belangrijke opdracht van het CVAa. Via gerichte acties wil het CVAa het maatschappelijk draagvlak en de belangstelling voor architectuurarchieven vergroten. Hierbij wil het CVAa een evenwicht bewaren tussen breed bereik en culturele verdieping. In 2011 zijn deze acties inhoudelijk geconcentreerd rond:

1. het roerend cultureel erfgoed van de sociale huisvesting, nav Erfgoeddag
2. de archieven van architectuuronderwijsinstellingen
3. mondelinge geschiedenis en roerend architecturaal erfgoed
4. de zorg voor digitaal cultureel erfgoed m.b.t. architectuur

5. het raakvlak tussen muzikaal en architecturaal roerend erfgoed, nav de interdisciplinaire leeszaal van de kunstcampus in de vorm van een webtentoonstelling + lezing over het monument voor Peter Benoit in Antwerpen.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe, Eva Van Regenmortel, Annelies Nevejans

B. Het CVAa zal het brede publiek bereiken in berichtgeving over architectuurarchieven door:

- 1) gebruik te maken van de digitale nieuwsbrief van het VAI ArchitectuurActueel. Het CVAa kan systematisch alle informatie met betrekking tot het beleid en belangwekkend nationaal en internationaal nieuws over architectuurarchieven opnemen in deze nieuwsbrief.
- 2) Dagelijkse actualisering van de website.
- 3) De nieuwe leeszaal in de kunstcampus deSingel zal een draaischijf van communicatie over architectuurarchieven zijn vanaf het najaar van 2010. Op die manier zal het publiek (van deSingel en ruimer) in contact komen met de culturele waarde van architectuurarchieven. De acties betreffen tijdelijke (web)tentoonstellingen, lezingen, in de kijker plaatsen van specifieke collecties of boeken, ... al dan niet gekoppeld aan de thematische accenten in de werking van het CVAa.
- 4) In de nieuwe kantoren van het VAI/CVAa zal het CVAa tevens mee invulling kunnen geven aan het programma van de VAI-vitrine, waar het thematisch roerend architecturaal erfgoed in de kijker kan plaatsen volgens de actualiteit (bijvoorbeeld een kleine tentoonstelling op basis van een recent opgespoord architectuurarchief, filmprogrammatie over architectuurgeschiedenis, webtentoonstelling, ...).

Uitvoering: Sofie De Caigny, Ellen Van Impe, Eva Van Regenmortel, Annelies Nevejans

6. Inzet personeel

Het personeelsbestand van het CVAa bestaat uit:

- 1 coördinator (Sofie De Caigny) 5 vte
- 1 projectleider (Ellen Van Impe) 5 vte
- 1 projectleider (Eva Van Regenmortel) 2,5 vte
- 1 Archivaris (Annelies Nevejans) 4 vte

Daarnaast krijgt het CVAa ondersteuning van het office management van het VAI en kan het beroep doen op een documentalist (1 vte) die de vzw Vlaams Architectuurinstituut kan aanwerven dankzij Via-middelen.

De inzet van het personeel is telkens onderaan elke actie vermeld.